

Učitelovo hodnocení jazykové kompetence žáka v češtině – část A (varianta pro SŠ)

Informace pro hodnotícího učitele

Cíl hodnocení a jeho určení

Cílem nástroje je hodnocení aktuální úrovně osvojení češtiny u žáka s OMJ a vybraných jazykových a mimojazykových faktorů, které proces osvojování ovlivňují.

Nejedná se o jazykový test, ale o zachycení toho, co učitel může vypožorovat v běžné, každodenní komunikaci.

Hodnocení lze použít:

- jako doplnění jazykového testu,
- kdykoliv v průběhu školní docházky v případě potřeby vyhodnocení a optimalizace procesu výuky češtiny, pro potřeby poradny aj.,
- opakovaně za účelem sledování pokroku.

Podmínky provedení hodnocení

Hodnocení provádí učitel, který měl možnost žáka systematicky pozorovat v různých komunikačních situacích, tj. v rámci vyučování vedeného v českém jazyce i mimo vyučování (třídnické hodiny, organizační domluvy, komunikace se spolužáky apod.), a to po dobu minimálně několika týdnů. Takové podmínky splňuje nejčastěji učitel českého jazyka nebo třídní učitel žáka, ale může to být i jiný učitel, pokud má dostatek výše uvedených poznatků z dlouhodobého pozorování žáka.

Je také možné provést hodnocení ve dvojici, např. s učitelem některého z odborných předmětů, který je chopen posoudit úroveň žáka v rámci odborného jazyka. Popř. požádat další učitele o doplnění tak, aby byl zachycený komplexní obraz aktuální úrovně osvojení češtiny žákem.

Struktura hodnocení

Hodnocení je ve formě dotazníku, který vyplňuje učitel splňující výše uvedené podmínky. Otázky směřují na úroveň osvojení češtiny v různých komunikačních situacích a na vybrané aspekty osvojování jazyka, které může pozorovat učitel, který je v častém kontaktu s žákem. Učitel má možnost hodnocení v rámci strukturované tabulky, kde může zaškrtnout pozorovaný jev, a/nebo popsat situaci vlastními slovy. Přílohou hodnocení může být např. kopie stránky sešitu žáka aj., dle uvážení hodnotícího učitele/učitelů.

V zápise nesmí být uvedeny citlivé (GDPR) údaje o žákovi a jeho rodině.

Vzhledem k možnosti využití jinými osobami je zapotřebí, aby zápis byl proveden čitelně.

Takto pořízené hodnocení

- je zdrojem konkrétních informací nevyžadujících další interpretace,

- je okamžitě využitelné pro každého pedagogického pracovníka (pracovníka poradny apod.), který se podílí na nastavení optimálních podmínek ke vzdělávání žáka,
- je možné provádět opakovaně, za účelem sledování pokroku.

Poznámka:

Učitelovo hodnocení jazykové kompetence žáka v češtině bylo primárně vytvořeno jako součást nástroje pro zjišťování úrovně jazykových kompetencí žáků s OMJ v češtině, který byl zpracován v projektu IPs APIV A (<https://cizinci.npi.cz/vystupy-z-projektu-apiv-a/>). Nynější varianta je modifikovaná pro využití na středních školách. Dalším nástrojem, využitelným pro střední školy v rámci práce se žákem s OMJ, je Rozhovor se žákem s odlišným mateřským jazykem.

*Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je kolektiv autorů NPI ČR
Dílo podléhá licenci [Creative Commons CC BY SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/) – Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0
Mezinárodní.*

Učitelovo hodnocení jazykové kompetence žáka v češtině – část B

Záznamový arch

Jméno, příjmení a datum narození žáka

.....

Délka pobytu v ČR

Škola, třída

Žákem stávající školy od

Předchozí vzdělání v ČR

Jinde, kde?

Jméno a příjmení hodnotícího učitele

Datum hodnocení

1. Znalosti a dovednosti v češtině

Označte (např. zakroužkováním) nejlépe vyhovující variantu (může být více), v případě potřeby upřesněte nebo popište pozorovaný jev hned v příslušném okénku; další prostor na ev. úvahy je pod tabulkou.

<p>komunikace celkově - nakolik žák rozumí a mluví</p>	<ul style="list-style-type: none"> - domluví se, ale s obtížemi a s omezenou slovní zásobou - komunikace s pomocí učitele je srozumitelná a v zásadě vede k dorozumění 	<ul style="list-style-type: none"> - domluví se, ale s velmi omezenou slovní zásobou a s většími obtížemi - na otázky odpovídá jednoslovně, nebo v krátkých větách - nejspíš rozumí, ale má problém se česky samostatně vyjádřit 	<ul style="list-style-type: none"> - téměř nekomunikuje - nemám jistotu, zda žák rozumí - jsem si téměř jistý, že nerozumí
--	--	---	---

výslovnost	<ul style="list-style-type: none"> - menší potíže s českými hláskami – kterými, jaké potíže? 	<ul style="list-style-type: none"> - větší potíže s českými hláskami – kterými, jaké potíže? 	<ul style="list-style-type: none"> - větší potíže nejen s českými hláskami – kterými, jaké potíže? - podezření na specifické logopedické potíže
čtení (nahlas)	<ul style="list-style-type: none"> - čtení nahlas s potížemi vázanými na výslovnost češtiny – dle upřesnění ohledně výslovnosti - žák se samostatně orientuje v přečteném textu 	<ul style="list-style-type: none"> - s potížemi vázanými na čtení latinky¹ - žák se orientuje v přečteném textu s pomocí učitele 	<ul style="list-style-type: none"> - s potížemi vázanými na dovednost čtení² - žák se v textu ani neorientuje
psaní³	<ul style="list-style-type: none"> - menší problémy s požadovanou formou písma⁴ - žák píše jiným typem písma než vázaným, ovšem čitelně, - opis je v zásadě bez větších chyb 	<ul style="list-style-type: none"> - problémy se zápisem typicky českých písmen - v písemném projevu žáka se objevují i jiné tvary písmen, než jsou běžně v češtině užívané, ale napsaný text je čitelný, - větší obtíže se vyskytují v přepisu textu z tištěné do psací podoby 	<ul style="list-style-type: none"> - problémy se psaním vůbec⁵ - žák není schopen používat psací písmo a nezvládne uspokojivě ani opis psaného textu

.....

.....

.....

.....

.....

.....

¹ Pokud se jedná o žáka, pro kterého je čeština první latinkou psaný jazyk, se kterým se setkává.

² Když se učitel domnívá, že se – podobně jako u některých českých žáků – dovednost čtení časem zlepší vlivem dostatečného tréninku.

³ Žádoucí přílohou jsou zde ukázky ze sešitu žáka aj.

⁴ Upřesnit, pokud je ve škole vyžadován nějaký konkrétní typ písma – tradiční vázané, nevázané (např. Comenia Script, jiné?), popř. se tomu nevěnuje pozornost a postačí, aby žáci psali čitelně a aby bylo možné rozlišit velká a malá písmena?

⁵ Upřesnit, optimálně po nahlédnutí do různých sešitů žáka.

2. Komunikace žáka v rámci vyučování

Jak hodnotíte komunikační dovednosti žáka ohledně slovní zásoby a obrátů potřebných pro vyučování? Co už zvládá, co ještě nezvládá? Žák se aktivně zapojuje do výuky, nebo je zatím spíše pozorovatelem? Popište situaci v rámci předmětu, který vyučujete.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Komunikace žáka se spolužáky

Jak hodnotíte úroveň komunikace žáka se spolužáky? V jakém jazyce/jazycích probíhá? Jak se k žákovi staví jeho spolužáci?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Komunikace učitele/školy s rodiči

Jaká je Vaše komunikace s rodiči žáka? V jaké formě a v jakém jazyce probíhá? Je dostatečná? Víte něco o komunikaci rodičů s jinými učiteli ve škole? Je něco, co Vám v komunikaci s rodiči chybí a co by Vám mohlo pomoci?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....